

Ene-Riina Ruubel Porkuni legendide raamatuga.

Porkuni legendid elavad.

Ühel pimedavõitu novembri-pärastlõunal kogunesid Porkuni Rahvamajas inimesed, keda ürituse käigus Porkuni pisikuga nakatunuteks nimetati. Toimus Enn Parve raamatu „Porkuni Legendid elavad“ esitus. Rahvast oli kohal ligi 40 inimest. Sõna said Toomas Uudeberg, Ella Vikk, Aivar Niinemägi, raamatu autor Enn Parve. Arhitekt Aleksander Skolimowski rääkis oma Porkuni linnuse ajaloo uurin-gutest ja küsimustest, milledest paljud alles ootavad uurimist. Ülle Pärg saatis akordionil Porkuni teemalise laulu ühislaulmist, esinesid ka Porkuni kooli õpilased.

Üritus lõppes kohvilauaga.

Oli vaimu värskendav ja mõtteid tekitav mõnus ja tore üritus. Tänu korraldajatele !

Raamatu ilmumist toetasid Leader programm ja Tamsalu Vallavalitsus ning huvilised saavad seda Ella Vikilt, Paemuuseumi perenaiselt

Mazelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

LEADER
ESTI

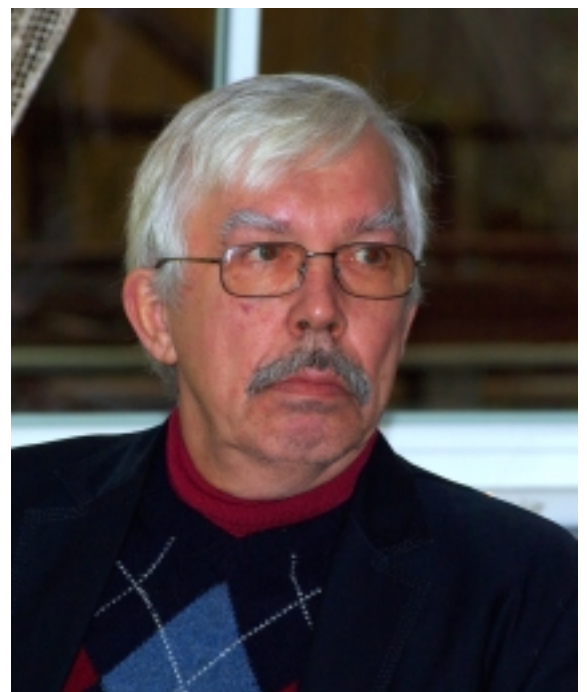
MTÜ PAIK toetuste hindamise ja otsustamise komisjoni 27. oktoobri otsusega nr 26 avatakse 2010. aasta LEADER programmi meetmete I voor.

Projektitaotluste vastuvõtu ajad on alljärgnevad:

I	Ettevõtlik Pandivere	10.-20. III
II	Innovatsioon ja oskuste omandamine on allikate allikas	20.-30. I
III	Küla kui allikas	25. III-5. IV
IV	Pandivere paetee kui turismiattraksioon	1.-10. III
V	Pandivere Paerik allikate allikal	10.-20. I
VI	Pandivere kavandab	2.-12. V
VII	Pandivere võrgustik	20. III - pidev

Meetmete juhendmaterjalid, taotluse tingimused ja taotluste vormid on kättesaadavad www.pandivere.eu või Tehnika 1a, Tamsalu. Täiendav informatsioon 518 4953, 322 8448.

Taotlused esitada eespool nimetatud ajal Tehnika 1a, 46107 Tamsalu.

Aleksander Skolimowski on Porkuni Paemuuseumi rekonstrueerimise projekti autor.

DETSEMBER

02.12. kell 18.00

KUIDAS ON ÕIGEM KODU KORISTADA??

- Tasuta koolitus OÜ Puhatuseksperdilt

03.12. kell 19.00

VANA BASKINI TEATERI etendus

„PRÜGIKAST 3 e. EESTI MASURKA“

08.12. kell 16.45

Väljasõit Vene Draamateatrisse balletile **“SURMATANTS”**

09.12. kell 09.00-18.00 **JÕULULAAT**

12.12. Reserveeritud **JELD-WEN**

19.12. kell 16.00

SUUR JÕULUKONTSERT. TAIDLEJATE JÕULUPIDU

20.12. kell 15.00

KODUSTE LASTE JÕULUPUU

22.12. kell 11.00-15.00 **DOONORIPÄEV**

31.12. kell 00.30

AASTAVAHETUSE PILLERKAAR ans. „TRAHTER“

Lugemisaasta 2010

2010 aasta on Eestis kuulutatud lugemisaastaks.

Lugemisaastat korraldatakse seetõttu, et lugemishuvi on kahanenud, eriti noorte hulgas. Lugemisaastal tahetakse jõuda selleni, et lugemist nauditaks senisest enam.

Lugemisaastat korraldab kultuuriministeerium, aktiivset tegutsemist oodatakse raamatukogudelt ja koolidelt.

Ettevalmistavat tegevust on juba alustanud Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi juhatus. Oktoobri viimasel nädalal korraldas EES-i juhatus Raplamaal Alus kahepäevase seminari maakondade eesti keele ja kirjanduse aineseksioonide juhtidele.

Seminaril kuulaski kultuuriministeeriumi esindaja infot lugemisaasta ideestiku ja üleriigiliste ettevõtmiste kohta. Arutelude ja rühmatööde käigus tegid emakeeleõpetajad lugemisaasta huvitavaks muutmiseks hulganisti ettepanekuid, millega on võimalik tutvuda Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi koduleheküljel.

Kõlama jäi, et lugemisharjumuse kujundamisel on väga oluline roll kodul. Alates esimesest eluaastast peaks laps saama raamatuga sõbraks, väga oluline koht on ettelugemisel ja jutustamisel. Vanemad ja vanavanemad, mõelge sellele, et parim jõulukink on raamat. Lugege väikestele lastele, kes ise veel lugemisega toime ei tule, iga päev midagi ette.

Koolis omakorda püüame ka kõigi meetoditega õpilasi lugema meelitada. Kindlasti on valla raamatukogudel ja lasteaedadel juba mõtted liikumas, mida lugemisaastal ette võtta.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on jõudnud välja kuulutada fotokonkursi „Lugemise mõnu“.

Soovitav on, et iga asutus ja inimene, kes lugemisaastal midagi ette võtab, sellest infot jagaks. Kirjutage valla lehele oma lugemiselanustest või ettelugemiskogemustest, pakkuge välja huvitavaid ideid.

Miks mitte korraldada ettelugemine avalikes kohtades.

Koolis plaanime korraldada kirjandusviktoriini, kutsuda laste ette rääkima kirjaniku ja kindlasti ka ette lugeda.

Lugemisaasta algab peale jõuluvaheajaga, III õppeveerandi esimesel päeval.

Aime Tops

Tamsalu Gümnaasiumi õppealajuhataja ja
Lääne-Virumaa eesti keele ja kirjanduse aineseksiooni
juhataja

Tänukiri

Ei see tänu tuhaks jahtu,
ei see aitäh ajas kustu-
sügavale salajasse
silma- ja südamesse
jäädav sädemed särama...

Meie suur ja südamiik tänu kõikidele kes meid on toetanud ja aidanud läbi aegade 30. aasta jooksul nii rahaliselt kui ka ideede-mõtete elluviimistel ja laulude õpetamistel.

Eriiline tänu kuulub järjepidevalt kõik need aastad lisaks lauluõpetamisele kooriga koos nii rõõme ja muresid jaganud peadirigendile Heidi Mägile.

Tänu!

Tamsalu Naiskoor

“Raamatuvahetusest Tamsalu raamatukogus”

See aasta saab peagi otsa ning järgmine aasta on kuulutatud lugemisaastaks, kuid kes armastab lugeda, see teeb seda ka ilma erilise kampaaniata. Pigem on vajalik tõmmata raamatute juurde ka neid inimesi, kes ei tunnetata seda, et lugemine on mõnus ajaviide, mis annab nii elamusi kui teadmisi.

Tänu kultuuriministri Laine Jänese ettepanekule korraldada septembris raamatukogudes tasuta raamatuvahetuskoo, toimus ka meie raamatukogus raamatute vahetus.

Ausalt öeldes meil alguses sellesse erilist usku ei olnud, sest polnud teada paljud inimesed sellega kaasa tulevad ning kui palju

raamatuid nad tahavad tuua ja annetada ning kas keegi leiab toodud raamatute hulgast endale vajaliku teose.

Kasutatud raamatut ei saa ju võrrelda kasutatud riietega, et küll ta ikka kellelegi sobib.

Kuid siiski toodi meile üllatavalt palju raamatuid, mis kodudes kasutult seisid või oli vaja riulitele ruumi teha uute jaoks ning toodi ka terved sarjad, näiteks Varamu, Mirabilia, Maailm ja Mõnda.

Ilmumise ajal olid need raamatud kuum kaup, nende pärast tuli järjekordades seista, olla raamatuklubi liige või kasutada tutvusi, et see või teine raamat kätte saada.

Uusi kaasaegseid raamatuid toodi meile vähe, kuna raamat on hinnalt kallid ning neid ostetakse vähem ja hoitakse rohkem ning neid on kahju ära anda.

Kuigi võime öelda, et toodi rohkem ja võeti vähem, oli sellel omamoodi nostalgiline joon juures just vanemale ja keskealisele generatsioonile, kuna võttes kätte, sirvides ja vaadates neid oma noorusaegseid raamatuid sarjast „Noorus ja Maailm“, „Mosaiik“, „Suuri sõnameistreid“, tuli nii mõnelgi inimesel meelde, mis teda selle konkreetse raamatu juures paelus. Meie vaatasime ja meenutasime oma mälestusi, et see või teine raamat oli meilgi kunagi raamatukogus olemas, kuid ajad muutusid ning raamat ei sobinud oma ideoloogialt enam tänapäeva lugejale ning ta pidi tegema ruumi uutele ja kaasaegsematele teostele. Näiteks A.Vassiljevi raamat „Seltsimees Arseni“ 1954.a. raamat või S.Kuzmenko „Ustavad sõbrad“ samuti 1954.a.

Millised raamatud siis leidsid uued omanikud? Eesti kirjanike teosed, enamuse Mirabilia sarja raamatud, oli üks leedu keelest tõlgitud raamatute huviline ning kõik Vilis Lacise teosed, aga ka üksikud raamatud reisikirjadest ning sarjast Maailm ja Mõnda.

Kokkuvõttes võib öelda, et raamat muutub koos ajaga, kirjanik kirjutab oma ajastust, olukordadest, sündmustest ning osa raamatuid vajuvad unustuste hõlma.

Järgmise aasta lugemisaasta üritustest, mis, kus ja millal toimuvad sündmused ühes või teises raamatukogus või asutuses, saab vaadata internetist <http://www.lugemisaasta.ee>

Raili Elmost
Tamsalu
raamatukogu juhataja

Lugejana raamatuid vahetamas.

Ka minul nagu paljudel teistelgi on kodus päris palju raamatuid, enamuse neist vene ajal ostetud. Mul on küll raamatute jaoks palju ruumi, aga ikka märkasin, et need ei taha enam riulitele ära mahtuda. Seepärast tegin nende seas selle aasta kevadel põhjaliku inventuuri – vaatasin, milliseid ma ise ega ka minu lähedased kindlasti enam ei loe ja viisin need Porkuni Rahvamajas. Eks igaühe jaoks on lugemiskriteeriumid erinevad aga osal raamatutel on püsiväärtus ja teised muutuvad paratamatult mittevajalikeks ning igaühele on valik erinev.

Suvel sattusin juhuslikult Tamsalu Raamatukogus sinna toodud raamatute juurde – neid oli kaks suurt lauatait ja päris huviga lappasin kuhjad läbi. Leidsin enda jaoks ühe huvitava „Õngemees kalavetel“ raamatu ja veel mitu põnevat reisikirja ja käsiraamatut. Järgmine kord võtsin juba ise ka Mirabilia sarja raamatuid kaasa, mida endal enam lugeda polnud plaanis ja täiendasin lauda. Käisin seal veel mitu korda ja nägin, et raamatuvalik muutus kogu aeg, järelikult oli huvi päris elav.

Arvan, et tegemist oli põneva ettevõtmisega, mida peaks järgmisel korral rohkem reklaamima.

Seisev raamat on surnud varandus, las ta parem leiab omale uue peremehe.

Ain Aasa

Juht räägib:

Sääse Hooldekodu
juhataja Külli Eichfuss.

Tere armas Tamsalu rahvas !

Sündinud-kasvanud olen ma Muhu saarel, Pädastes. Elu tõi mind kunagi ära Rakverre ja seal elan tänaseni. Õppinud olen EPA-s loomaarstiks. Peale ülikooli töötasin loomakliinikus loomaarstina ja siis aastaid toiduainetetööstustes juhina. Olen tähele pannud, et loomaarstid saavad igal erialal hästi hakkama, sest see amet nõuab omadusi, mida elus läbilõõmiseks vaja- julgust, otsustusvõimet, kaastunnet, halastust ja kindlasti peab olema ka „suur süda“. Kindlasti tuleb kasuks ka hea suhtlemisoskus ja avatud olek.

Viimastel aastatel töötasin loomaarstina, aga üksiküritajal on raske kaasaegsete loomakliinikutega konkureerida- töö muutus finantsiliselt raskeks.

Internetis töökuulutusi sirvides leidsin Tamsalu valla kodulehelt vakantsile hooldekodu juhataja ametikohale välja kuulutatud konkursi kuulutuse. Kuna hingepõhjas olin varemgi mõtisklenud selle üle, et mulle võiks sobida töö hoolekandeesutuses, kandideeringi sellele ametikohale.

Tean, et töö hooldekodus on raske, eriti vaimses plaanis. Enne sellisele tööle asumist peab kindlasti kõigepealt iseendaga asjad selgeks rääkima. Arvan, et hooldekodus töötamiseks peavad olema omadused, mida ükski kooliharidus anda ei saa.

Loomaarstina töötades tuli mul sageli oma erialase töö kõrvalt tegeleda ka eakate abistamisega ja nende murede lahendamisega. Kindlasti oli suureks plussiks uue ameti valikul ka see, et kunagi töötas minu ema Pädaste Invaliididekodus ja kuna see asus minu kodu lähedal, sai lapsena päevi ema töö juures veedetud. Nii et elu hooldekodus on mulle vägagi tuttav. Tänu õpitud loomaarsti erialale on mul teadmised nii haigustest kui ka ravimitest ja kuna ka juhi kogemused on aastatega omandatud, oli otsuse tegemine lihtne.

Töötan hooldekodus kolmandat nädalat. Kuna iseloomult olen avatud ja hea suhtleja oli kollektiiviga sulandumine lihtne. Üheskoos arutame tööprobleeme ja leiame lahendusi muredele. See, et elame siin üsna kitsastes oludes, on kindlasti eeskirjade ja normide seisukohalt halb(näiteks: liiga kitsad koridorid teevad kandraamiga liikumise keeruliseks, jne.), aga sotsiaalses mõttes jälle hea, sest see sunnib rohkem üksteisega arvestama ja koos lahendusi leidma. Muidugi unistame ka meie avara hooviga, suurte ruumidega ja elanikele paremaid võimalusi pakkuvast kaasaegse sisustusega majast. Aga seni me ei kurda ja saame hakkama.

Hooldekodu juhatajana tahan kohalikule rahvale meelde tuletada, et te ei unustaks oma omakseid, sõpru-sõbrannasid, naabreid, tuttavaid kes meie juures elavad. Kuigi me hoolitseme oma hoolealuste eest hästi ja neile on kõik esmavajalik tagatud, jääb sageli puudu just omakse, sõbra-tuttava käehoidmisest, lähedase inimese puudutusest ja ühistest meenutustest. Toitu kaasa tuua pole vaja, aga väike maiustus pihku pista või lilleoksake koduaiast teeb kindlasti rõõmu.

Hoolealuste lähedastele tahan ka öelda, et poleks vaja tunda süümepiinu ja valehäbi, et olete oma ema-isa-vanavanema siia toonud. Me tagame neile hea hoolduse, korraliku toidu ja ka suhtlemise, mida päevade kaupa üksinda kodus olevatel vanuritel napib. Püüame teha kõik, et neil meie juures kodune oleks. Ärge palun aga teie neid unustage!

Lõpetuseks tänan neid, kes meid toetavad ja hea sõnaga meeles peavad ning omalt poolt kõik teevad, et meie päevadesse pisutki rõõmu juurde tuua.

Toimetajalt: Palun hooldekodu juhataja palvet oma lähedasi vaatamas käia tõsiselt võtta. Enne aga tuleks lasta mööda viirushaiguste hooaeg, et mitte iseennast ega teisi asjata ohtu seada.

Tamsalu Vallavalitsuses

03.11.2009.a

1.Nõustuti AS Tamsalu Kalor Elamumajandusosakonna ettepanekuga eraldada korterid üürilepingu alusel kasutamiseks kahele perele.

2.Määrati lähiaadressid riigi omandisse jäetavatele kuuele maaüksusele.

3.Nõustuti kuue maaüksuse riigi omandisse jätmisega ja määrati maaüksustele sihtotstarve ja lähiaadress.

4.Muudeti maakatastris registreeritud kahe maaüksuse (katastriüksuse) koha-aadresse, et viia need vastavusse Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 251 „Aadressiandmete süsteem” nõuetega.

5.Nõustuti ehitusloa väljastamisega suvila püstitamiseks aadressil: Varsakivi Uudeküla külas.

6.Eraldati Tamsalu valla 2009.a eelarve reservfondist vahendid Porkuni küla Mäe tänava valgustuse renoveerimiseks.

7.Kinnitati toimetulekutoetuse saajate nimekiri ja toimetulekutoetuse eraldus oktoobri kuus.

8.Jäeti rahuldamata viis sotsiaaltoetuse taotlust.

9.Nõustuti kahe jäätmekokkoha mitteliitumisega korraldatud jäätmeevoga üheks aastaks.

10.Nõustuti ühe korraldatud jäätmeevoga liitunud jäätmekokkoha jäätmemahuti tühjendussageduse muutmisega.

11.Anti nõusolek väljastada OÜ-le Portlif Grupp jäätmeluba ohtlike jäätmete kogumiseks.

12.Anti nõusolek Kesto OÜ jäätmeloa muutmiseks seoses jäätmekoguste muutmisega.

13.Eraldati tegevustoetust Tamsalu Lunastaja Kogudusele.

10.11.2009.a.

1.Otsustati korraldada hange “Tamsalu valla teede ja tänavate talvine teehoid” perioodiks 01.01.2010.a – 30.04.2010.a ja kooskõlastati hanke pakkumise kutse dokumendid.

2.Keelduti FIE Novruz Mammadov'i registreerimistaotluse majandustegevuse registris registreerimisest.

3.Nõustuti loa väljastamisega FIE Silvi Pärn'ale avaliku ürituse “JÕULULAAT” korraldamiseks 09.12.2009.a ajavahemikul 9:00-18:00 Tamsalu linnas, Tamsalu Kultuurimajas.

4.Keelduti loa andmisest Tamsalu valla vapi kasutamiseks muudetud kujul Tamsalu võrkpalliklubi logona.

17.11.2009.a.

1.Nõustuti kasutusloa väljastamisega elektri maakaabelliini püstitamiseks aadressil: Hirve tee, Porkuni külas.

2.Kinnitati maa munitsipaliseerimisel katastriüksuste piirid, pindala, kõlvikuline struktuur ning määrati koha-aadressid ja sihtotstarve.

3.Muudeti maakatastris registreeritud maaüksuse (katastriüksuse) koha-aadressi, et viia see vastavusse Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 251 „Aadressiandmete süsteem” nõuetega.

4.Nõustuti Naistevälja külas asuva maaüksuse riigi omandisse jätmisega.

5.Nõustuti ühe jäätmekokkoha mitteliitumisega korraldatud jäätmeevoga üheks aastaks.

6.Nõustuti ühe korraldatud jäätmeevoga liitunud jäätmekokkoha jäätmemahuti tühjendussageduse muutmisega.

7.Anti nõusolek Tamsalu linnas kinnistutel Kandle 28 ja Kandle 30 hoonetele ja elektri- ning sideliinidele ohtlike puude (kolme kase ja ühe pärna) raiumiseks.

8.Nõustuti AS Tamsalu Kalor Elamumajandusosakonna ettepanekuga eraldada korterid üürilepingu alusel kasutamiseks seitsmele perele.

9.Jäeti rahuldamata kolm sotsiaaltoetuse taotlust.

10.Eraldati Sääse Hooldekodus koht ühele eakale kohataotlejale.

11.Kinnitati Tamsalu valla kinnistutelt võsa võõrandamise leping.

12.Nõustuti Tamsalu Spordihoones ilu- ja terviseteenuste osutamiseks üürile antud ruumide üürilepingu muutmisega ajavahemikul 01.01.-31.12.2010.a..

13.Arutati eestkostja määramist täisealisele isikule.

14.Arutati Tamsalu valla 100% osalusega äriühingute nõukogude liikmete valimist.

15.Arutati OÜ Diapal poolt Tamsalu Vallavalitsuse ettekirjutuse täitmata jätmist ja sunniraha rakendamist.

Elvi Astok
vallasekretär

11.11.2009 volikogu istung

1.Valiti vallavanemaks Toomas Uudeberg

2.Kinnitati vallavanem Toomas Uudeberg'i palgaastmeks 39 ja kuupalgamääraks 21215.- krooni.

3.Kinnitati volikogus ja volikogu komisjonides tehtud töö eest hüvituse suuruseks komisjoni esimehele 70.- krooni tund , volikogu ja volikogu komisjoni liikmele 45.- krooni tund

4.Kinnitati Vallavalitsus 5 liikmelisena alljärgneva struktuuriga: vallavanem, abivallavanem ja kolm valitsuse liiget.

5.Kinnitati vallavalitsuse liikmeteks vallavanem Toomas Uudeberg, abivallavanem Riho Tell, Ülle Kristmann, Mati Tamm, Ellen Uiboaed.

6.Kinnitati vallavolikogule seadusega pandud ülesannete täitmise korraldamiseks, erinevate eluvaldkondade küsimuste arutamiseks ja vallavolikogu otsuste ja määruste eelnõude väljatöötamiseks ja menetlemiseks järgmised alatised komisjonid:

revisjonikomisjon – vallavalitsuse ja selle hallatavate asutuste tegevuse kontrollimine;

eelarve- ja arengukomisjon – valla arengukava ja selle investeringute kava ning valla eelarve koostamine, muutmine ja täitmine;

majandus- ja keskkonnamisjon – valla majandustegevuse ja vallavara kasutamise korraldamine, elukeskkonna korraldamine;

sotsiaalkomisjon – valla sotsiaaltöö valdkonna (hooldekodu, eakate ja puuetega isikute hoolkanne, isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine) korraldamine;

hariduskomisjon – õppe- ja kasvatustegevuse (lasteaiad, koolid) korraldamine;

kultuuri- ja spordikomisjon – kultuuri- ja sporditöö (kultuurimaja, raamatukogud, paemuuseum, spordikompleks) korraldamine.

Otsustati mitte moodustada sellel volikogu istungil volikogu alatise komisjonina Kodanikualgatuse komisjoni.

7.Kinnitati volikogu alatiste komisjonide esimehed järgmiselt: revisjonikomisjoni esimees Rein Lall, eelarve- ja arengukomisjoni esimees Andrus Freienthal, majandus- ja keskkonnamisjoni esimees Valdo Simonlatser, sotsiaalkomisjoni esimees Helle Pärna, hariduskomisjoni esimees Vardo Arusaar ning kultuuri- ja spordikomisjoni esimees Heiki Hallik.

8.Kinnitati volikogu alatiste komisjonide aseesimehed järgmiselt:

revisjonikomisjoni aseesimees Peedu Vipper, eelarve- ja arengukomisjoni aseesimees Rein Lall, majandus- ja keskkonnamisjoni aseesimees Ardo Uudmäe, sotsiaalkomisjoni aseesimees Maarika Budrikas, hariduskomisjoni aseesimeheks Maire Tamm ning kultuuri- ja spordikomisjoni aseesimeheks Tiit Vettik.

9.Kinnitati volikogu revisjonikomisjon koosseisus: revisjonikomisjoni esimees Rein Lall, aseesimees Peedu Vipper, revisjonikomisjoni liige Helle Pärna, revisjonikomisjoni liige Timo Tiisler

Valimised möödas: ees ootab töö!

Meie ajalehe järjekordse numbrü trükkiminekü ajaks on kohalikest valimistest möödu- nud juba veidi rohkem kui kuu. Täna kõiki Tamsalu valla valijaid, kes andsid oma hääle valimisliidu Tamsalu Vald poolt! Täna neid valijaid, kes hääletasid minu poolt ja väljendasid sellega oma usaldust! Täna kõiki Tamsalu vallakodanikke, kes ei pidanud paljaks osaleda 18.oktoobri valimistel ja täitsid sellega oma kodanikukohust!

Tamsalu Vallavolikogu valimised võitis valimisliit Tamsalu Vald ning meie valimisliitu kuuluvad inimesed nii volikogus kui valitsuses on täis otsustavust ellu viia valimiseelsed plaanid!

Kõik planeeritud investeeringud: eelkõige Tamsalu-Sääse veeprojekt, Tamsalu Gümnaasiumi renoveerimine ja Tamsalu keskosa tänavate väljaehitamise alustamine peavad teoks saama! Suustaadioni projekt saab realiseeruda vaid kohalikele vahenditele välisallikatest laekuva lisaraha korral!

Suurprojektide kõrval tuleb loomulikult tegeleda mitmete vajalike ja möödapääsmatute pisemate töödega.

Tamsalu valla jaoks omavad väga suure tähenduse ka nii Porkuni uue kooli ehitamine kui Tamsalus jalakäijate raudteetunneli rajamine, kuid neid ei ehita ega finantseeri Tamsalu vald. Meie teeme kõik selleks, et ehitajatel ei tekiks bürokratlikke ning muid probleeme! Sellega aitame kaasa kõnealuste projektide edukale elluviimisele!

Samuti tuleb meil rakendada tõsiseid meetmeid vallas uute töökohtade loomisele kaasaaitamiseks ja töötuse vähendamiseks!

On selge, et plaanitu elluviimine majandussurutise tingimustes on väga suur ja väga raske väljakutse!

Kahjuks ei saa ütlemata jätta, et valimistel osalemise protsent

oli madal nii Lääne-Virumaal (56,30%) kui ka meie vallas (47,56%)! Seejuures oli Eesti keskmine valimistel osalemise protsent 60,57! Hea oleks teada meie madala osalusprotsendi põhjuseid?!

Kas oli see ükskõiksus, hõivatus millegi muuga, transpordiprobleemid, ilm või veel midagi?

Julgen väita, et niisuguse noore demokraatia jaoks nagu seda on Eesti, on ka 60% madalavõitu! Hea ja normaalne näitaja oleks, kui valimistel osaleks vähemalt 80% valimisõiguslikest elanikest!

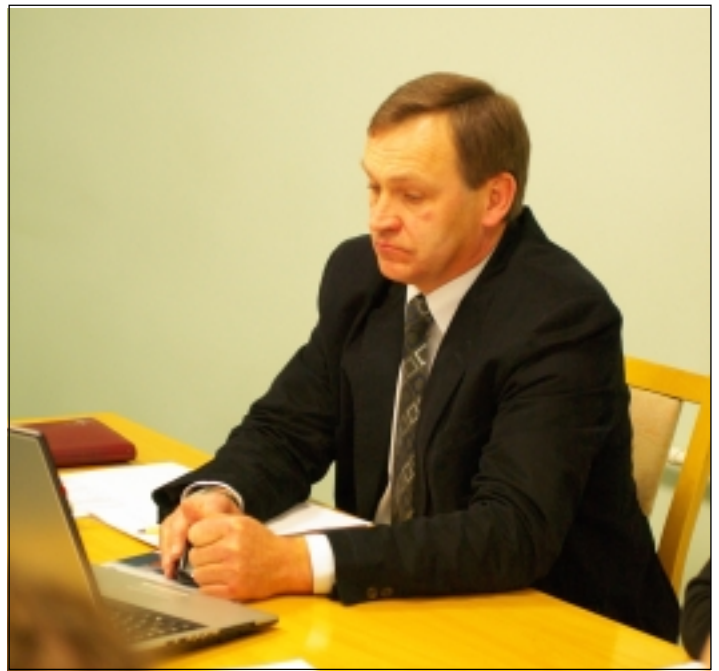
Vallavolikogu tööd alustav koosseis on juba teine ühinenud valla esindus- ja seadusandlik kogu. Seepärast ei ole enam vajadust rääkida ühinemisest ja sellele järgnenud „kokkusulamisest“! See on toimunud! Pean silmas, et vastutustundlikud ja vastutusvõimelised vallavolinikud ei vastanda valla keskasulat ja külasid, vaid vaatavad oma otsuseid tehes vallale kui tervikule! Lastehaiguste ja õpipoiste ajad on möödas!

Mõtlen tihti sellele, kas volikogu poolt tehtavad otsused ja koostatavad tegevusplaanid ikka peegeldavad meie kodanike tegelikke soovet?

Kuidas saada teada, et KOV poolt tehtavad tööd on rahva meelest vajalikud ning saavad heakskiidu!? Missugused on vallaelanike võimalused (kui selleks on soov) enda arvamuste (ka kriitiliste) väljendamiseks!

Oma arvamuste ja ettepanekute väljendamiseks on võimalusi mitmeid: rahva-koosolekud, kohalik ajaleht, valla koduleht internetis, ellu kutsutav külavanemate ümarlauad, otsepöördumised volikogu esimehe ja volikogu liikmete; vallavanema ja vallavalitsuse ametnike poole.

Volikogu määras hüvitused töö eest volikogus (see oli ka eelmiste volikogude ajal; volikogu tegi kokkuhoiu

eesmärgil vaheaja käesoleva aasta juunist oktoobrini). Sellega seoses julgen kinnitada, et enamused volikogu liikmetest töötavad, oma isiklikku aega ohverdades, valla arengu heaks nii komisjonides kui volikogu täiskogudel. Valmistudes valimisteks ning kutsudes vallakodanikke volikogusse kandideerima, pörkusime tihti asjaolule, et paljud meie kaaskodanikest ei soovi volikogu töös osaleda. Ei soovi isegi mitte panna ennast proovile valimistel! Samas on tihti kuulda, et volikogus on mitu koosseisu järjest samad näod! (Lugege palun ajakirjanik Rein Siku arvamust Eesti Päevalehe 6.oktoobri numbris!)

Asjal on ka positiivne pool. Tähendab, valijad usaldavad neid, kes on oma tööde- tegemistega võitnud valla rahva usaldust!

Volikogus on Tamsalu jaoks uus ja huvitav situatsioon: meil on võimalus ja on opositsioon! Mõnevõrra harjumatu olukord, kuid täiesti normaalne ja tervitatav nähtus! Selgepiiriline ning konstruktiivne opositsioon on loomulik ja vajalik osa demokraatiast! Samas peab opositsioon omama oskust ja jõudu osutada tõeliste probleemidele ning püüdma mitte kahjustada valla ja valla asutuste mainet!

Seepärast tuleb ka meie valijatel sellega harjuda, sest ajalehe veergudel hakkavad oma seisukohti selgitama nii võimuliit kui ka opositsioon.

Minu üleskutse ja ettepanek Tamsalu valla elanikele: ärge kaotage huvi kohaliku elu vastu ka valimistevahelisel perioodil! Küsige volikogu liikmetelt, mis juba tehtud, mille eest seisavad, mida plaanivad ellu viia järgneva nelja aasta jooksul. Küsige seda pidevalt!

Kodanikualgatus on nähtus, mis peab alguse saama altpoolt; kodanike initsiatiivil ja sisemise vajaduse sunnil! Mitte üheski inimeses ei saa vägisi tekitada huvi kohaliku elu ja riigi vastu, huvi poliitika vastu; kedagi ei saa kättpidi tuua ei kohaliku elu asjaajamise juurde ega kodanike ühendustesse! Eesti on demokraatlik riik, kus (vastavalt põhiseadusele) igal inimesel on õigus vabale eneseteostusele!

Jõudu ja mõistust meile kõigile, nii kohalikele omavalitsusele kui Tamsalu valla rahvale, meie valla arendamisel ja siin elamise elamis- väärsemaks muutmisel!

Andrus Freienthal
Tamsalu Vallavolikogu
esimees

Noored maapiirkonnas – kus kes ja miks nad meil on ?

Pandivere piirkonna nooremapoolsete (18-40-aastased) tegusate inimeste tutvumispäeva korraldamise idee sündis elust enesest, nagu ikka. Olen üks vähestest noortest, kes peale Eesti suurlinnades kõrghariduse ja töökogemuse omandamist on suunanud pilgu tagasi kodukanti, juurte juurde, kus on rahulik ja kaunis elukeskkond. Olen kodukoha tegemistega nüüd mõni aasta seotud olnud ja julgen öelda, et maal on piinlikult vähe nooremapoolseid inimesi. Kui te mõtlete omaenda perekonnale või tuttavatele, siis kui palju nende lastest on kodukohta jäänud või siia tagasi tulnud? Enamasti on vastuseks, et mis neil siin maal ikka teha, linnas on ikkagi töökoht ja sissetuleku võimalus. Tundub, nagu elu oleks ainuvõimalik linnades või nende läheduses põldude peal! Mis siis saab elujõust maal, kui meile ei tule värsket vaimu ja edasiviivat jõudu noorte näol?

Kui alustasin noorte tutvustamise idee elluviimisega ja hakkasin kontakte koguma, siis inimesed olid paar minutit vait ja ei osanud hakatuseks justkui ühtegi noort esile tuua või siis nimetasid paari inimest kogu valla peale. See on tõsi, noori on maapiirkonnas vähe ja me ei tunne neid väheseidki. Tegime koostöös Pandivere arenduskeskusega (PAIK) uurimistööd ja saime siiski esialgse nimekirja noortest, 60-70 inimest nelja valla peale kokku.

Noorte tutvumispäev toimus MTÜ PAIK kutsel ja rahastusel 14. novembril 2009 Tamsalu vallas. Kokku tuli pisut üle 30 Pandivere piirkonna noore. Päeval toimus õppereis, kus külastasime eeskujulikke noori, kes meie piirkonnas elavad ja tegutsevad. Uurisime nende elukäiku ja just seda osa, miks, kuidas ja millal nad otsustasid maale elama tulla, samas kui enamusest elab linnades. Läbi nende näidete õppisime, et maal elamine on võimalik, kui on tegutsemistahet ja ettevõtlikkust. Maal elamisel on oma kindlad eelised, mis aitavad hakkama saada mõningate raskustega.

Päeva teine osa sisaldas endas tutvumisõhtut, kus andsime sõna kõigile kohaletulnutele. Õhtu lõppedes ütles igaüks, mis jäi neile sellest päevast eredamalt meelde. Peamine tutvumispäeva tulemus oli kiire ülevaade inimestest, kes ja millega meie piirkonnas tegelevad, mis loob pinnase edasiste kontaktide arendamiseks. Mitmed inimesed said omandatud teadmistest tuge ja edasitegemiseks innustust, et nad ei ole päris üksi siin maal. See oli ka kogu sellekordse ettevõtmise eesmärk. Kui me näitame, et maapiirkonnas on võimalik tegutseda erinevatel aladel, siis on lootust, et noori tuleb peagi järjest rohkem siia elama ja tegutsema.

Minu Eesti jätkub.

Selle aasta mõttetalgud ei ole jäänud ühekordseks aktsiooniks. Minueesti.ee kodulehel on näha, et kõikjal, kus see kena üritus olid hästi korraldatud ning kokku tulnud rahvas tõesti ka kaasa mõtles, on ideed idanenud ning nii ka Porkunis, kus kokkusaamistel tuletati kevadist lubadust meelde. Jana Laanemetsa, meie talgujuhiga aru pidades tuli mõte et äkki järgmisel aastal 1. mail teeks samasuguse ürituse rahvamajas. Vaataksime, mis meie ideedest saanud on ja ehk tuleb ka uusi mõtteid, huvitavaid inimesi ja uudseid lähenemisi vanadele asjadele. Kutsuksime ka siis formaalseid ja mitteformaalseid liidreid ning muidu aktiivseid inimesi ennast näitama ja teisi kuulama, nagu mõttetalgutel tavaks

Peame veel plaani ja ootame arvamusi – ettepanekuid selle idee kohta.

Ain Aasa

Kuna tutvumispäev õnnestus ja osalejate silmadest peegeldus rahulolu, siis kohtume veel uuel aastal. Meie kogukonnaga ühinemiseks on huvilistel võimalus endast teada anda e-posti aadressil katrinuu@gmail.com.

Suur tänu Aivar Niinemäele ja Elle Allikule Pandivere arenduskeskusest, kes noorte kohtumise idee soojalt vastu võtsid ja aitasid ellu viia!

Kohtumiseni!
Katrin Uudeküll

Toimetajalt.

Lehetegemine on peale suvevaheaega muutunud, olen pidanud ise rohkem kirjutama ja see muudab siinse sisu kindlasti vaesemaks. Kirjutage oma ettevõtmistest ja tegemistest julgelt, aitan kui vaja. Kindasti peaksid oma mõtetest ja plaanidest kirjutama volikogu komisjonide esimehed, kõik need, kellel on soovitusi ja ettepanekuid asjade paremaks tegemisel.

Lähenev aasta lõpp sunnib mõtlema ka möödunud. Mis oli hästi, läks korda, kus jäi midagi puudu. Detsembri lehes saate kõik oma jõulu – ja aastalõpusoovid edastada, kasutage võimalust, tehke end nähtavaks, see ei maksa midagi.

Materjali ootan juba 10. kuupäevaks, sest trükigraafik on pingeline.

Lions Club Tamsalu

LC Tamsalu loodi 16 aastat tagasi ja olin ka ise üks klubi asutajaliikmetest ja presidentidest. Seepärast oli president Väino Metsalt ja klubi liikmelt Ago Õunapuult eriti huvitav kuulda, kuidas lõvid elavad.

Lions – liikumine on ülemaailmne, selle eesmärkidest ja tegemistest saab huviline lugeda Eesti piirkonna kodulehelt lion.ee. Lõvide eesmärgiks on heatagevuse arendamine läbi oma liikmete tegevuste ja vahendid selleks tuleb klubiliikmetel kas ise panustada või oma tööga teenida. Tegevust suunab suures osas ülemaailmne peamaja oma kampaaniatega, samuti on omad tegevussuunad Eesti piirkonnal ja igal klubil vastavalt oma võimalustele. Iga klubi liige maksab liikmemaksu, millest rahastatakse organisatsiooni tegevuskulusid ja millest osa tuleb mitmesuguste projekti-toetuste näol klubile tagasi. Praegu on Eesti piirkonnas üle 50 klubi ja see arv suureneb pidevalt.

LC Tamsalu oli Eestis üks esimesi tegutsema hakkajaid, alustamiseks andsid tõuke põhjanaabrid, kes esimestel aastatel nii nõu kui rahaga toetasid.

Liikmeid on klubil praegu 12 – Viktor Jullinen, Valdo Simonlatser, Neeme Malva, Väino Piibeleht, Rein Lall, Aadu Jaansoo, Ago Õunapuu, Toomas Soosaar, Peeter Palmiste, Urmas Tamm, Raivo Helm, Väino Mets.

Klubis oli alguses liikmeid 20, aastate jooksul on kas siitmailt mindud või klubist välja astunud. Väino Mets tunnistas, et liikmeid on vähevõitu aga ei öelnud ka, kuidas neid juurde saaks. Mõnes mõttes on tegemist teatud elitaarse seltskonnaga, sest ise klubisse astuda ei saa, kaks klubi liiget peavad olema soovitajad ja vastuvõtmise hääletamisel ei tohi kandidaat

saada vastuhääli. See on ka mõistetav, sest koos ollakse aastaid ja klubi liikmete suhted on tihedamad kui tavalistel naabritel või töökaaslastel. Klubiga ühinemiseks tehaksegi tavaliselt ettepanek mõne klubi liikme poolt, nii sai liikmeks ka praegune president.

Ago ja Väino tunnistavad, et viimastel aastatel on LC Tamsalu tegemised olnud avalikkusele üsna vähe märgatavad. Oma osa on selles kindlasti ka rasketel aegadel. Kohalikus lehes polegi vist klubi tegevusest räägitud, mõned aastad tagasi oli artikkel maakonnalehes. Varasematel aastatel on siiski tehtud mitmeid aktsioone suusaradade puhastamisest, küttepuude varumisest kuni teatud asjade toetamiseni. Praegugi toimib näiteks klubi poolt algatatud Porkuni kooli toetamine Rootsist. Aga jah, viimasel ajal on raske kõigil klubidel ja seepärast ongi peaeesmärk hoitud oma ellujäämisel ja klubi püsimajäämisel.

Üks suuremaid probleeme on praegu see, et MTÜ-d ja muud kodanikeühendused saavad läbi mitmesuguste fondide nii suuri rahasummasid, millega lõvide tagasihoidlikud oma korjatud või teenitud vahendid võistelda ei suuda. See on devalveerinud ka toetuste väärtusi ja tihti saanud takistuseks kellegi abistamisel, sest lõvide võimalused otseselt raha välja panna on väga tagasihoidlikud. Väino arvas, et suurimat kasu on võimalik tuua nii, et viia kokku abivajajad ja selle andjad. Kahjuks on sidemed kohaliku omavalitsusega suhteliselt tagasihoidlikud ja seetõttu pole ka erilisi kampaaniaid ega aktsioone tehtud.

Mitmel korral mainivad klubi liikmed, et heatagevus pole meil üldiselt aktsepteeritud ja pigem vaadatakse neid, kes isiklikku aega ja rahalisi vahendeid teiste heaks kulutavad kui mingeid kerge kiiksuga tegelasi. Ja kui siis veel kohe suurt raha

aitamiseks ei lubata, kaob ka abivajajate huvi kiiresti. Sellest on kahju ja lõhe näiteks kasvõi põhjanaabrite juures au sees olevate seisukohtadega, kus paremini toimetulijad peavad oma moraalseks kohuseks ka halvemini toimetulijaid toetada, väga suur.

Tulevikust rääkides on Väino ja Ago seda meelt, et rasketel aegade kiuste jätkatakse klubi tegevusega. Aeg on heatagevuse mõisteid muutnud ja see seab kindlasti uued väljakutsed ka kohalikele klubile – mida ja kuidas kohaliku elu edendamiseks saaks ära teha. Klubi liikmed on kõik tuntud ja tublid mehed, nende teadmised, oskused ja sidemed on väärtuslik baas, millelt tuleviku

tegemisi planeerida.

Praegu on Eesti piirkonna kampaaniaks „Tere sõber! Igale lapsele kodu!“ Eesmärgiks on aidata asenduskodudes kasvavaid lapsi iseseisvaks eluks valmistumisel. Avalikkuse tähelepanu tahetakse juhtida sellele, et igal aastal jääb terve koolitais lapsi (2008 a 583 last) ilma vanemliku hooleta. Lions liikumine tahab neid lapsi aidata.

Oma annetuse saad teha Swedbanki arveldusavele nr 221010967527.

Kampaania kokkuvõtteid ja tulemusi saab lugeda järgmisel aastal piirkonna kodulehelt lion.ee.

Ain Aasa

Väino Mets ja Ago Õunapuu klubi asju arutamas.

Mõtteid sponsorlusest, koostööst ja muustki.

AS Hallik tegevdiriectori Heiki Halliku ning ostu – ja turustusjuhi Marika Taliga kohtusin seepärast, et uurida, miks nad peavad vajalikuks kohalikke üritusi pidevalt ja suures mahus toetada.

Ain Aasa: See, et igal kohalikul suuremal kultuuri – spordi-üritusel olete ühel või teisel moel toetajad, on muutunud rutiiniks. Kes oli teie firmas niisuguse tegevuse algatajaks?

Heiki ja Marika: See, et kohalik elu on tähtis ja perefirma ei jää ka avalikust elust kõrvale on alustajate Toivo ja Anne Halliku otsus, mida ka meie oleme järginud.

Mida firma niisugusest toetamisest vastu saab – kulutatakse ju raha, mida oleks eriti praegustel rasketel aegadel mujalgi vaja?

Ärilisest küljest asjale lähenedes on muidugi nii, et tuleks kohe kõik toetused lõpetada.

Oma sponsorluse alast tegevust planeerides mõtleme alati sellele, mis see meile maksab ja mida tagasi saame. Tänapäeval tuleb igal firmal kulutada reklaamile ja turundusele ning kahtlemata on ürituste toetamine ka omamoodi reklaam. Kõige lihtsam on muidugi anda üritusel väljajagamiseks mingi oma-toode või rahasumma ja sellega leppida. Niisugusel korral on kasu asjast suhteliselt väike. Tunduvalt efektiivsem oleks firma esindusel omal üritusele kohale minna, firmasümboolika seal üles panna, ise reklaamsärkides toodangut jagada ja nii osalejatele ja pealtvaatajatele oma firma kohta infot anda. Kahjuks nõuab niisugune tegutsemine lisavahendeid ja tahtmist, milleks tihti aega ei ole.

Muidugi oleme me ehk ka seepärast silma jäänud, et meie saame piruka, saia või muu suupärase lihtsalt kohale tuua ja sellel on kohene söömisväärtus. EBE – I näiteks on oma betoonpaneeli tunduvalt keerulisem niisugustel üritustel turustada

Kas teilt saab toetust iga küsija?

Ei, muidugi mitte. Meie firmasse tuleb peaaegu iga päev

mõni taotlus ja tegeleme iga niisugusega eraldi. Meie prioriteet on kohalikud üritused ja nendele anname oma tooteid või raha hea meelega, sest nii toetame kohaliku kogukonna üritusi ja neid inimesi, kes viitsivad – tahavad neid korraldada. Alati vaatame ka seda, kuidas meie toetusi on kasutatud. Oleme huvitatud sellest, et ürituse korraldajad ka omalt poolt teevad seda, mida meie ootame vastutasuks – et sellest üritusest räägitakse ka meediakanalites.

Tihti helistatakse meile kuskilt üliõpilaskorporatsioonist või mujalt, kiidetakse meie firmat ja meie tooteid ja palutakse siis oma üritust toetada. Harilikult palume siis mõnda omale meeldinud toodet nimetada ja kui vastuseks on Kirde sai või muu niisugune, täname viisakalt ja soovime meie tooteid paremini tundma õppida. Soovime küsijal alati asjasse tõsiselt suhtuda ja oma palve või taotlus eriti hoolikalt põhjendada ning ootame alati ka tagasisidet kuidas meie toetust on kasutatud ja kuidas üritus mida toetasime meeldis.

Kas toetate ka tippsporti?

Jah, oleme toetanud mitmeid meie tippe, praegu on neist järgi Kaarel Nurmsalu. Toetuste taga on harilikult ikka isiklikud suhted ja sidemed ning nendest oleneb kuidas ja millega kedagi aidata saame. Mõne aasta eest olid meil plaanid ka kohaliku võrkpalliga – toetada võrkpallimeeskonda niipalju, et tekiks korralik seltskond mis suudaks Eesti tasemel mängida. Kahjuks ei tegelenud me asjaga päris tõsiselt ja plaan ainult mõteteks erinevatel põhjustel jäigi. Täna on majandusoludes pole meil muidugi ka niisugust võimekust et piisavalt suudaksime sellel tasemel tegevust toetada.

Milliseid tegevusi või alasid toetamisel eelistate?

Osaleme mitmesuguste valdkondade toetamises, näiteks Rakveres pitsakohvikus annme võimalusi muusikute esinemiseks aga see ei tähenda, et tahaksime kuskil showbisnises kuidagi osaleda, see on osa meie firmapoliitikast. Eelistame toetada laste sporti,

eriti meeskondlikke alasid. Meie ise siin firmas moodustame hästi toimiva meeskonna ja tooted sünnivad meie töötajate ühise töö tulemusena. Tahame, et ka lapsed juba varakult õpiksid koos ühiste eesmärkide nimel pingutama, üksteisega arvestama ja koos tehtud asjadest rõõmu tundma. Oleme toetanud Tamsalu saali-hokilapsi ja samuti toetame Tapa käsipallinoorte võistkondi.

Miks just lapsed teie prioriteetid on?

Oleme vabariigi mastaabis suhteliselt väike tegija, kõike toetada ei jõua. Lapsed on olulised seepärast, et nende tervis ja üritused nende jaoks ühendavad kohaliku kogukonda kõige paremini ja nende tulevikule panustamist peame õigeks. Arvame, et laste tegemisi peaks kohalikul tasandil palju rohkem toetama ja sellele võiks öla alla panna kõik meie suuremad tegijad.

Oleme teinud koos üritustega ka toitumisalaseid koolitusi ja sedakaudu tervise hoidmisse panustanud. Sellest vallast on ka negatiivseid kogemusi – lasteürituste korraldajad helistavad tihti ja paluvad tulla rääkima tervislikust toidust või Leivanädalal näiteks leivast. Aga saali tuuakse mitme vanuseastme lapsed, kelle arusaamine ja teadmised asjast on väga erinevad. Ei tahaks olla rändtsirkus, kes tuleb kohale, teeb nalja ja kõigil on lõbus. Valmistume ise kõikideks üritusteks põhjalikult ja ootame samasugust lähe-nemist ka oma koostöö-partneritelt.

Kui suured on summad mida toetamiseks kulutate?

Suurusjärk on aastas üle saja tuhande krooni. Võtame seda kui osa oma reklaamikuludest. Arvame ka et tavaolukorras, kui inimene peale tööd läheb poodi ja sealt omale toitu ostab, ta eriti ei pane tähele neid reklaame, mis väljas on. Kui aga ta puhanuna tuleb kultuuri – või spordiüritusele, on võimalus, et ta koos positiivsete emotsioonidega ka meie reklaami ja tooteid tähele paneb, palju suurem.

Muidugi on meie jaoks oluline nagu eespoolgi rääkisime, see kohaliku inimese ja kogukonna

Heiki Hallik etenduse Bohemian Rhapsody proovil.

väärtustamine. Inimestel, kes meie juures töötavad, on lapsed ja neile korraldatud üritusi toetades saame ringiga tagasi oma töötajate rahulolu ja parema motivatsiooni. Ettevõtjatena arvame, et Tamsalu elu edendades on meil ka endal turvalisem ja kindlam siin edasi tegutseda. Oleme kindlad et kohaliku kogukonna elu tuleb vaadata tervikuna kus iga üksiku heaolu on seotud teistega. Arvame et liiga vähe korraldatakse pereüritusi, mida saaks läbi viia väheste kuludega, meelde tulevad esimese hooga ainult Tamsalu päevad ja veel mõned väiksemad ettevõtmised. Peredele võiks olla terve aasta ringi erinevaid üritusi, kasu sellest oleks suur.

Heiki Hallik värske volikogu liikmena valiti kultuuri – ja spordikomisjoni esimeheks. Mis on plaanis sellel kohal kõigepealt teha?

Eks niisuguse koha vastu võtmine paras väljakutse on kindlasti. Arvan, et kõigepealt tuleks mingi seltskonnaga maha istuda ja asju põhjalikult arutada. Kaasa tuleb tõmmata inimesi, kes omavad kompetentsi ja tahtmist siin kohapeal asju paremini teha. Kindel ürituste kalender ja võimalikult laialdane koostöö meediaga peavad olema loomulikult samuti prioriteetid.

Ain Aasa

Tamsalu vallas alustati pärandkultuuri objektide arvele võtmisega.

Eesti ajaloo p rdeliste sündmuste tõttu on katkenud meie seni põlvest põlve edasi kantud mälu. Et unustuse hõlma vajunud kultuurim rgid uuesti tähelepanu alla tuua, on algatatud pärandkultuuri objektide inventeerimine. Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) eesmärk on inventeerida kogu Eesti pärandkultuur, sõltumata maa- ja omandivormist.

Käesoleva aasta veebruaris käivituse projekt „Metsanduslik pärandkultuur –  hise kultuuriruumi avardaja“. Tegevuste rahastaja on Euroopa Liit Interreg IVA Kesk-L anemere programmi Lõuna-Soome ja Eesti piire letava koost oprogrammi kaudu ning RMK. Projekti idee on inventeerida sõltumata maa- ja metsaomandist pärandkultuur Virumaal, Pärnumaal ja saartel. Projekti kestvus on kolm aastat. Projekti „Metsanduslik pärandkultuur –  hise kultuuriruumi avardaja“ Eesti poole kuludest kaetakse 85% EL struktuurifondidest, 15% kuludest on projekti taotlejate kanda. Projekti maht on ligi miljon eurot. Märtsis alanud pärandkultuuriobjektide inventeerimine Virumaal on novembris jõudnud Tamsalu valda.

P randkultuuriks nimetatakse eelmiste põlvkondade tegutsemise jälgi maastikul. Levinumad pärandkultuuri objektid on taluhoonete asukohad, kiviaiad, vanad metsateed, veskikohad, p rimustega seotud kivid, puud ja allikad, lubja- ja t rvap letusahjud ning kohanimed; kuid pärandkultuuri t uibistik on võrreldamatult mitmekesisem.

Vähe muutuvatel metsamaadel võib leida puutumatu pärandkultuuriobjekte, mida ei ole raiet ode käigus kahjustatud. Põllu- ja elamumaadel olevad kultuuriobjektid võivad kahjustada saada lammutamise, ehitustegevuse või pr ugistamise tagajärjel. Seepärast on pärandkultuuri säilimise võtmeküsimus maaomanike ja maastikul tegutsejate teadlikkus, mis loob eelduse omanikuhoiu tekkeks.

Pärandkultuuri inventuuri eesmärk on maastikus leiduvate ja unustuse hõlma vajunud inimtegevuse jälgede taasavastamine ja eeskätt maaomanikele tutvustamine. Seeläbi teab ja tunneb maaomanik oma metsa ka kultuuripärandist lähtudes ja oskab metsa majandamisel neid v artusi ka hoida ja huvi korral teistelegi n idada. Arvele võetud kultuuriobjektid kantakse avaliku andmebaasi ja m rkimisv arsematest objektidest koostatakse maakonnaraamat. Tänaseks on andmebaasi kantud L anemaa, Harjumaa, Raplamaa ja Järvamaa p randkultuuriobjektid, kuhu saab ligi Maa-ameti Interneti kaardiserveri kaudu.

Pärandkultuuri objektid ei ole kaitse all ja neid ei ole ka tulevikus plaanis kaitse alla võtta – nende kultuurim rkide hoidmine on meie endi kätes. Seega kultuuriobjektide inventeerimisega ei kaasne maaomanikule kohustusi.

Tamsalu vallas inventeerib pärandkultuuri Janek Kivi. Kodukandi ajaloo-pärandit tundvad vallaelanikud saavad ühendust võtta telefonil 5346 8016 ning e-postiaadressil janek.kivi@mail.ee

Miks on pärandkultuuri kirjeldamine oluline?

- võimaldab anal usida ja hinnata objektide v artust – see on edaspidi muinsuskaitse ja kultuuriv artuste kaitse reserv;
- võimaldab luua ühtse andmebaasi seni arhiivides ja fondides laialiolevate  ksikteadete asemel ning lisada sinna senitundmatuid kultuuriv artusi;
- inventuuri tulemusel tekib andmestik, mis on abivahendiks metsamajanduslike otsuste tegemisel;
- võimaldab selgitust oga korraldada omanikukaitset objekti hävimise eest teadmatuse tõttu;
- teadlik kultuuriv artuste kaitse metsas loob lisav artuse metsa sertifitseerimisel;
- tutvustamise teel tõstab paikkonna mainet, kohaliku rahva enesehinnangut ja v artustab konkreetset omandit;
- võimaldab koostada kodulooturismi ja looduslooturismi  pperadasid ning marsruute;
- tõstab metsamaastiku üldist v artust puhkealana;
- võimaldab edasisi uuringuid paikkondade elu ja t okultuuri võrdlevaks anal usiks.

Kust leida lisainfot?

- Kõikides maaraamatukogudes on saadaval „Väike pärandkultuuri käsiraamat“ (Tarang, L. jt. 2007)
- Artikleid ja juhendmaterjali võib leida Eesti Metsaseltsi kodulehelt www.metsaselts.ee
- Pärandkultuuri objektide andmebaas asub aadressil xgis.maaamet.ee

The project has applied for funding from the

**CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013**

**EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE**

Projekt Järvekivi Porkuni järve on lõpuks valmis.

MTÜ Porkuni sai lõpuks valmis projektiga, mida alustati kolm aastat tagasi.

Toomas Uudeberg käis välja mõtte panna järve äärde üks kivi, kus oleks näha, millistel aastatel järv kuivaks on jäänud. Ta veeretas seda juttu ka minuga mitu korda niikaua, kuni ühel hetkel muutus asi konkreetseks, sai kirjutatud projekt Kohaliku Omaalgatuse programmile, tehtud vastavad kalkulatsioonid. Maakonnakomisjonile projekt meeldis, see sai rohelise tule ja tuligi hakata tegutsema. Lühidalt seisnes projekti sisu selles, et tuua järve kivi, mille külge kinnitada veetaseme mõõteskaala ja infokandja kus oleks aastad, millal järv on kuivanud.

Alustada tuli algusest ehk õige kivi otsimisest. Selleks käisin läbi palju põlluääri ja sobiva kivi leidsin lõpuks vanast karjäärist Jalalõpe külas Järvamaal. Kivi äratoomiseks sealt andis loa Järvamaa Teedevalitsus kellele karjäär kuulus, Porkunisse toimetas selle oma kopptõstukiga Toomas Tähiste. Kivile sobiva koha teetruubi juures aitasid leida 2006 aasta suvel järve setteid uurinud geoloogid. Kivile vajaliku aluse tegemiseks sobiva kivimaterjali tõi kohale OÜ Kasepuu metsaveoauto, betooni saime Tamsalu EBE – st. Aluse aitas valmis teha Art Aasa, kivi tõstmiseks vajaliku kraana andis Ago Õunapuu EBE –st. Õnneks oli sellel ajal veeseis nii madal, et sai need tööd ära teha. Kui kivi oli kindlalt paigas, hakkasime mõtlema sobiva mõõteskaala peale. Selle tegid valmis Marmelt Riibe ja Vello Viilver. Veemõõdunäitaja tuli roostevabast terastorust, millele oli lisatud plastikust skaalaosa, mille valmistas OÜ Isocom. Kuna skaalale numbrite – jaotuste tegemine firmas oleks läinud väga kalliks, tuli see töö endal käepäraste riistadega ära teha. Plastik on kahekihiline ja sellele tuli süvistada numbrid ja jaotused, mis ulatusid läbi heleda pealiskihini tumeda teise kihini.

Kui kivi oli alusele kohale paigutatud, sai selgeks, et seda ei

Tamsalu park

Tamsalu pargi ümber on kirgi olnud omajagu. Vallavalitsuse tellimisel tehti pargile huvitav ja atraktiivne ümberehitusprojekt, mille vallavalitsus aga peale pikki ja tuliseid vaidlusi rahastamata jätsid. Paljud ei uskunud, et kõik valmistehtu tervena säilib, samuti oli kõrge ehituse hind.

Nüüd on aeg maha võetud aga Toomas Uudeberg rääkis, et park ei ole neil meelet läinud. Koos kogu Tamsalu keskosa väljaarendamisega tuleb paratamatult korda teha ka park. Seal pole juba aastaid midagi tehtud, puud on vananenud ja ohtlikuks muutunud, spordiväljakud on amortiseerunud, omaette teema on pargis pesitsev linnukoloonia.

Vallavalitsusel on olemas raieplaan. Kõik pargis kasvavad puud on läbi uuritud ja selgeks tehtud nende edaspidine saatus. Haiged ja vigased puud tuleb maha võtta, neid on seal päris suur arv. Samuti on palju ise kasvama hakanud ja praeguseks kiratsema jäänud puid. Stiihiliselt omapäi ei saa pargil enam lasta kasvada. Seni on ainult mahakukkunud ja mädanenud puud ära korjatud aga eesmärgistatud tegevust pole toimunud.

Puud on kasvanud nii palju, et ka pargis olevate spordiväljakute kasutamine on raskendatud, võrkpallurid näiteks enam seal korralikult mängida ei saa. Perspektiivis peaks prk olema valgustatud, varustatud pinkidega, liikuda peaks saama ka porisel ajal, see tähendab jalgteed peaksid olema sillutatud, teede ääres võiksid olla pingid . Täna on seal pime ja hämarate tegude tegemiseks igati sobiv paik. Ja loomulikult on praegu ohtlik ja mitte eriti turvaline liikuda ka seal pesitsevate lindude pärast. Sõna otseses mõttes võib seal jääda lindude väljaheidete rahe alla, mis pole kaugelki meeldiv ega ohutu, arvestades tänapäeval levivaid haigusi ja parasiite. Kevadel püüti neid pesade veega purustamisega minema peletada, lindude arvukus vähenes aga mitte väga oluliselt. Eesmärk pole ju tegelikult lindude füüsiline hävitamine (mis iseenesest lahendaks probleemi kiirelt) vaid nende peletamine inimestele sobivasse kohta. Lindude peletamiseks tehtud tegevused peavad loomulikult olema ka

saa mingi tahvliga rikkuma hakata ja vallavalitsus tellis eraldi aluse firmalt Gild koos aastaarvudega. See kivi sai paigaldatud mõttetalgute ajal kevadel. Mõõteskaala paigaldamisega oli aga lugu niisugune, et selle valmimise ajaks 2008 a sügisel oli veetase järves tõusnud nii kõrgele, et ise rinnuni vees olles polnud võimalik ohutult vajalike auke kivisse puurida ning paigaldustöö jäi pooleli. Talv oli suhteliselt pehme ja kuna kivi on järvest väljavoolule väga lähedal, ei õnnestunud ka siis skaalat paigaldada. Alles sügisel, kui veetase oli alla skaala ulatust., sai ta Marmelt Riibe abiga lõpuks paigale. Skaalal on Porkuni järve kõrgus merepinnast – 106 m ja numbrid, mis võimaldavad veetaseme muutumist jälgida.

Kui oleks teadnud, et pealtnäha pisike projektike nõuab aastatepikkust toimetamist, poleks vist alustanudki. Aga tegemise käigus selgus, et kõik kellelt abi palusin, olid väga hea meelega nõus aitama ja tänu meeldivale koostööle väga paljude inimestega saigi see projekt lõpuks ka teoks. Sümbolne, et kohe hakkas ka järve veetase peale pikka langemist tõusma, tänaseks on umbes kuu ajaga veetase kerkinud üle 60 cm.

Veelkord suur tänu kõigile !

Ain Aasa

seadustega kooskõlas.

Linna keskel asuvate lindude kolooniate kohta on raske midagi positiivset öelda, pigem on need mitmesuguste probleemide allikaks. Lindudega ollakse hädas ka mujal, aga tegevused nende tõrjumisel pole eriti julgustavad.

Lõppkokkuvõttes on eesmärgiks pargi korrastamisel muuta see kohaks, kus saab tõesti oma aega rahulikult sisustada, kas seal lihtsalt istudes, spordiväljakutel mängides, lapsega lihtsalt jalutades või mingil muul moel seal viibides. Praegu just eespooltoodud põhjustel on pargist kasulikum kas eemale hoida või võimalikult kiiresti see läbida.

Park on viimasel ajal kujunenud ka Tamsalu päevade ürituse läbiviimise kohaks ja sobiv on seal muudki huvitavat korraldada. Pargi üheks osaks võiks olla ka väike laululava koos istumiskohtadega mis annaks laulupäevade korraldamisel hea võimaluse ilmaoludele reageerida.

Põhiplaan tegevuste jaoks jääks samaks kui elmisel aastal valminud pargi projektis aga atraktsioonide ja mu atribuutika osas tuleb teha korrektiive. Esimeseks asjaks olekski siis puude langetamine, millal täpselt sellega alustatakse, anname vallahvale teada.

Ain Aasa

Tamsalu õpilased taas Newcastle'is

31. oktoobrist 9. novembrini külastasid Tamsalu õpilased Comenius projekti raames Benfieldi kooli Inglismaal Newcastle'is. Grupp koosnes kahekümnest õpilasest, keda saatsid ajalooõpetaja Maie Nõmmik, inglise keele õpetaja Mailiis Meitsar ning huvijuht Dea Jürgens. Tahame neid omalt poolt väga tänada, et nad meie eest vastutasid ja meiega kõik need päevad koos veetsid. Asusime Tallinna lennujaama poole teele 30. oktoobri öösel kell 3, et sealt siis kas läbi Amsterdami või Kopenhaageni Newcastle'isse lennata.

Enne jõudsid Newcastle'sse õpilased, kes reisisid läbi Amsterdami. Lennujaamast viidi meid otse hotelli, kus meid hiljem tubadesse jaotati. Hotell oli lihtne, kuid mugav ning töötajad olid sõbralikud. Esimesel nädalavahetusel käisime omal käel linna avastamas.

Esmaspäeval aga kohtusime Newcastle'i linnaraamatukogus Benfieldi kooli õpilastega, kellega koostöös pidime reede õhtuks koostama ajakirja Newcastle'i ning Inglismaa põhjaosa ajaloost. Saamaks vajalikku infot eelmainitud ajakirja koostamiseks, külastasime järgneva kolme päeva jooksul erinevaid muuseumi ning vaatamisväärsusi. Neljapäeval alustasime Benfieldi kooli raamatukogus tööst, reedel andsime oma tööle viimast lihvi ning sama päeva õhtuks oli meil ajakiri valmis, tarvis oli seda veel vaid ettekandena esitleda. Üldiselt jäadi Tamsalu ja Benfieldi õpilaste koostöö tulemusega rahule ning peagi peaks ajakiri olema kättesaadav ka Tamsalus.

Laupäeval võtsid omavahel jalgpallis mõõtu Tamsalu ja Benfieldi õpilased. Sõprusmängust väljus võidukana Tamsalu Gümnaasiumi meeskond seisuga 5:3 (Tamsalu väravate autoriteks olid Siret Kristel, Henri Kallast ja Ivar Leppik). Samal õhtul nägime ka suurt jalgpallimatši Newcastle'i jalgpallistaadionil, kus omavahel mängisid Newcastle United ning Peterborough. Põneva matši lõpuks jäi võit seisuga 3:1 Newcastle'isse. Pühapäevaks anti meile taas vaba voli ning seda aega kasutati poodlemiseks ning muuks, milleks varem aega väheks jäi.

Newcastle'ist lahkusime esmaspäeval, 9. novembril. Esmalt lendasime Kopenhaagenisse, kus ootasime 4 tundi lennukit, mis

meid taas Tallinna tõi. Tamsallu jõudsime orienteeruvalt kell 1 öösel.

Reis oli väga huvitav, kuna saime uusi kogemusi ning tutvusi ja arendasime keeleoskust. Jäime reisiga kõik väga rahule ja läheksime hea meelega sinna tagasi.

Suur tänu projekti „Jätkusuutliku ja elukestva õpikogukonna loomine Benfieldi kooli ja Tamsalu Gümnaasiumi vahel“ koostajale inglise keele õpetajale Anne Kraubnerile ja tema abilistele.

Siret Kristel, Kaidi Piiskoppel, Pärt Rohtmets ja Tõnis Kasekamp

Ragne

Inglismaal oli väga tore. Inimesed olid kõik viisakad ja head. Käisime palju ekskursioonidel, mis olid väga põnevad. Ma väga loodan, et saan sinna veel minna.

Getter ja Marian

Kõige rohkem meeldis Newcastle linn, eriti sillad Tyne jõel ja Armstrongi maja. Tore oli, et saime kohalikku jalgpallivõistlust vaadata. Meie õpetajad olid ka väga toredad ja mõistvad- Kahju oli lahkuda, tahaks kunagi kindlasti tagasi minna.

Eva ja Paul

Inglismaa reis oli väga hariv ja meeldejääv, sest jõudsime erinevates kohtades käia ja palju vaadata. Liikluskultuur oli arenenum ja inimesed olid sõbralikumad. Loodame, et suhtlemine sõpruskooliga kestab ja võtame ette veel toredaid projekte.

Austatud Tamsalu rahvas!

Laululinnu külalistemaja annab teada, et endiselt olete oodatud meie teenuseid kasutama

ja seda aastaringelt seitse päeva nädalas.

Oleme tänu oma külalistele kahe aasta tegutsemise perioodil omandanud uusi kogemusi, saanud pidevalt uusi väljakutseid. Külaliste rahulolu on meile motivatsiooniks.

Meie ei ole jäänud märkamatuks, tullakse koolitusi, seminare, tähtpäevi jne pidama üle Eesti.

Kindlasti on määravaks saanud meie ilusa maja, ilusa loodusega ja privaatsusega, oma sõbraliku ja hea teeninduse poolest. Alati rõõmsameelne –abivalmis maja perenaine Kersti ootab ja vastab Teie iga soovile.

HEA KINGI IDEE – tee rõõmu oma lähedastele tänavu selliselt, et kingid meeldiva äraolemise nii hingele kui ihule, kasutades meie poolt pakutavaid teenuseid

INFRASAUN

TERVISEKAPSEL (11 programmi)

Täiuslik MASHAAZITOOL

Ettetellimisega saad oma perele pakkuda piduliku lõuna.

KA MEIL KEHTIVAD SOODUSHINNAD!

Detsembrikuus on veel vabu päevi-õhtuid jõulude pidamiseks, vana-aasta ärasaatmiseks.

Parimate soovidega
Teie Laululinnu toimikond

Sporditegemisest Tamsalu kandis.

Eelmises ülevaates vaatlesime Põdrangu sovhoosi sportlaste esinemisi rahvusvahelisel, üleliidulisel ja vabariiklikul tasandil, seekord meenutame esinemisi Rakvere rajooni /L- Viru maakonna võistlustel. Läbi aegade kõige suuremaks ning pingelisemaks võistluseks olid Viru mängud 1974 – 1991, mille kavasse kuulusid suvel kergejõustik, võrkpall, orienteerumine, laste pendelteatejooks, sangpomm, köievedu, VTK mitmevõistlus, ujumine, perevõistlus, mälumäng, kutsealade võistlused, taidlus – ja heakorrakonkurss ning arvesse läksid ka majandi/ettevõtte töötulemused. Põdrangu sovhoos kuulus algusest lõpuni nn meistriliigasse. Mängud toimusid erinevates tugevusgruppides. Kogu majandisene sportlik tegevus oli suunatud Viru mängudeks ettevalmistamisele. Loodan Viru mängudest kirjutada eraldi loo.

Rajooni/maakonna spordikalender aastatel 1974 – 1993 oli väga tihe kuni majandite kaotamiseni 1993 a. „Jõud“ RN poolt läbi viidud võistluste põhiosa moodustasid tali – ja suvespartakiaadid, tippjuhtide võistlused ning lauamängude spartakiaadid. Lisaks viidi läbi veel nii rajooni/maakonna kui ka „Jõu“ meistrivõistlusi tähtsamatel spordialadel. Võistlusi viisid läbi „Jõu“ arvukas spordiametnike pere koos piirkondade spordiaktiiviga. Läbiviimise põhiraskus lasus „Jõu“ spordikooli direktor Olev Raudsepal.

Põdrangu sovhoos võttis osa kõikidest spartakiaadidest ning saatis oma parimad ka tiitlivõistlustele. Aktiivselt võeti osa ka suusamaratonidest, rahvajooksudest, kosomoli ja a/ü suusakrossidest, orienteerumiskolmapäevakutest jt suurematest võistlustest.

Kõige suurem edu saatis majandi sportlasi tippjuhtide talispartakiaadil, kus 8 aastat võideti sovhooside grupis (15) üldvõitja karikas, esikolmikust jäädid välja üksikutel kordadel .

Karika võitmise statuut oli range, rändkarika jäädavaks omandamiseks oli vaja ilmetu väljanägemisega karikas võita 3 aastat järjest või viis aastat vaheldumisi. Võistlesid direktorid/ esimehed, tippjuhi asetäitjad, peaspetsialistid ja ühiskondlike organisatsioonide juhid. Arvesse läks kohustusliku alana 1 tippjuhi tulemus ning 10 paremat tulemust teistelt juhtidelt. Võisteldi suusatamises, males, kabes, lauatenises ja koroonas. Põhitöö tegid ära tavaliselt meie suusatajad kellest enamus kuulus ka majandi põhikoondisse. Aastate lõikes parima tippjuhtide tulemuse saavutas direktor Üllas Hunt esikohaga suusatamises. Edukamad medalivõitjad erinevatel aladel ja erinevates vanusegruppides olid Tiina Roonet, Erna Kuhi, Väino Kuhi, Jaan Kaljula, Nelli Neiman, Enno Strauss ja Rein Tops suusatamises, Iris Tõnisma, Jaan Kaljula, Väino Kuhi ja Rein Tops lauatenises ning Iris Tõnisma koroonas. Koondarvestuses(3) jõudis ainsana esikolmikusse Väino Kuhi.

Ka tippjuhtide suvespartakiaadidil oldi edukad kuigi esikohale tuldi ainult kahel aastal. Võisteldi võrkpallis (kohustuslik ala), kuulitõukes, granaadi täpsuviskes, orienteerumises, autorallis j autode vigursõidus. Medalikohtadele jõudsid Tiina Roonet, Erna ja VäinoKuhi ning Andres Rammul orienteerumises, Väino Kuhi kuulitõukes ja granaadi täpsuviskes, Ants Lill granaadi täpsuviskes ning Tiina Roonet ja Väino Kuhi peapetsialistide koondarvestuses. Edukamat esinemist takistas tagasihoidlik võrkpallitase.

Talispartakiaadidel õnnestus võit saavutada ainult XIII talispartakiaadil, kus kaalkeeleks sai tugev esinemine suusatamises. Enne suusatamist oli meie alaline konkurent Vinni NST võitnud esikoha lauatenises, males, kabes ja VTK mitmevõistluses, meil oli vastu panna 2. koht kabes, 3. koht VTK mitmevõistluses ja koroonas ning 6. koht lauatenises. Punkte oli Vinnil 84, meil 70. Vastavalt juhendile oli suusatamine kohustuslik ala koefitsendiga 2,0. Nii nagu teistel aladel võis ka

suusatamises välja panna 2 võistkonda ning teise võistkonna sai välja panna ainult siis, kui esimene võistkond oli täielikult komplekteeritud (10 suusatajat). Meie salaplaani täidmineku otsustaski suusatamise 2. võistkond, kes pidi saavutama vähemalt 6. koha, kokku oli võistlevaid sovhoose 11. Suusatamise üldvõidu sai kindlalt Põdrangu I Vinni ees, II võistkonna 4. koht aga andis nabi üldvõidu ka koondarvestuses. Kahjuks pole säilinud selle spartakiaadi protokolle, olemas on ainult üksikalade koondtabel millel pole isegi kuupäeva ega aastaarvu. Auhinnalistele kohtadele jõuti koondarvestuses ka järgnevatel aastatel kuid töötajate arvult tunduvalt suuremale Vinnile siiski vastu ei saadud. Kuna peale sovhooside võistlesid ka kolhoosid ja ettevõtted oli võistus pingeline. Võrdlemiseks võtsin parema ülevaate saamiseks 1986 a rajooni meistrivõistluste protokolli suusatamises, distantsi lõpetas 42 naist, 1 naisveteran, 74 meest, meeste veteranide I grupis lõpetas 8, II grupis 4, III grupis 5, IV grupis 2, V grupis 6 ja VI grupis 2 meest. Vanim osavõtja oli 7a Hermann Kövera Kundast.

Naiste teatenaiskondi lõpetas 9 ja meeste teatenaiskondi 19. Mõtlemisainet meie maakonna massilise suusaharrastuse kohta on piisavalt. Aktiivselt võttis majand osa ka suvespartakiaadidest, kuid siin ühtegi üldvõitu ei saavutatud. Tuli leppida üksikute auhinnalistega kohtadega nii koondarvestuses kui ka üksikaladel.

Rajooni/maakonna MV jõudsid medalile Ülo Püss, Juhan Ratnik, Maire Tammik, Raili Neeme, ja veteranidest Arnold Kalvik ning Olavi Tooming kergetõustikus. Raili Neeme, noortest kosnenud teatemeeskonnad 4x5 km ning veteranid Arnold Kalvik, Erna Kuhi, Nelli Neiman, Väino Kuh, ja Olavi Tooming suusatamises. Ülo Püss, Enno Tiits, Viktor Naborsikov, Enno Tihu ja Raul Nämi tõstmises, Olavi Tooming, ja Einar Strauss orienteerumises, Helmut Kiik maadluses, Karl Abel ja Ants Peegel kalaspordis, Iris Tõnisma laskmises ja koroonas ja Johannes Maasi jahilaskmises.

Aktiivselt löid majandi sportlased kaasa mitmesugustel massiüritustel. Tartu Maratonil oli parimal aastal väljas 28 suusatajat, veel enam inimesi osales kohalikel Tamsalu ja Viru maratonidel. Ka a/ü ja komsomoli suusakrossidel esineti suure võistkonnaga, kus arvesse läksid kõik suusatajad. Aktiivselt osaleti ka orienteerumiskolmapäevakutel, kus kolme parema hulka jõudsid erinetel aastatel ja erinevates vanusegruppides Olavi Tooming, Einar Strauss, Tiina Roonet, Erna ja Väino Kuhi, Juhan Kurm, Jaan Kaljula, Ülo Torm ja Tiit Vaide. Hea et traditsiooniline võistlus jätkub osavõturohkelt tänaseni.

Rein Tops

Ujumine.

·26.septembril peeti Järvamaa seeriavõistluse I etapp Paides:
50m vabalt – III Johhanna-M. Partsioja 35,13, II Grete Uudeküll 31,38,

III Keiti Kleitz 31,44, 6.Triinu Eilo 34,90.

25m vabalt – 5.Merylin Mets 22,85, 6.Keili Kleitz 23,13, 7.Geiri Suur 26,71,

II Kert-Taniel Kesküll 16,37, III Tony-Brei Vilbiks 17,19, 5.Riho Valdok 18,51, 6.Kauri Suur 18,72.

50m rinnuli – II Johhanna-M. Partsioja 47,78, III Grete Uudeküll 41,33, 4.Keiti Kleitz 41,92, 6.Triinu Eilo 46,20.

25m rinnuli – 4.Keili Kleitz 31,29, 6.Geiri Suur 33,76, I Tony-Brei Vilbiks 21,74, II Kert-Taniel Kesküll 23,03, III Riho Valdok 24,44, 6.Kauri Suur 26,89

50m selili – II Johhanna-M. Partsioja 42,76, II keiti Kleitz 37,13, III Grete Uudeküll 38,34, 4.Triinu Eilo 42,44.

25m selili – 4.Merylin Mets 25,19, 5.Keili Kleitz 25,49, 6.Geiri Suur 32,10, Kert-Taniel Kesküll 20,45, II Tony-Brei Vilbiks 20,95,

5. Riho Valdok 22,43,

6. Kauri Suur 23,01, 9. Keimo Kleitz 26,84.

50m liblikat – I Johhanna-M. Partsoja 40,48, II Keiti Kleitz 38,95, III Grete Uudeküll 39,45, 4. Triinu Eilo 42,16.

100m kompleksi – II Johhanna-M. Partsoja 1.30,47, II Grete Uudeküll 1.21,64,

III Keiti Kleitz 1.21,87, 4. Triinu Eilo 1.29,54.

-3.oktoobril toimus Tartus pikamaaujumine lühikesel rajal. Läbida tuli 800m vabalt 1996.-ja vanemate vanuseklassis : 8. Keiti Kleitz 11.35,65,

9. Grete Uudeküll 11.52,10, 10. Johhanna-M. Partsoja 12.29,82, 11. Triinu Eilo 12.35,49.

-17.oktoobril oli Järvamaa seeriavõistluse II etapp Türi:

50m vabalt – Keiti Kleitz 30,81 II , Grete Uudeküll 33,22 (5.), Triinu Eilo 34,07 (6.), Johhanna M. Partsoja 36,02 III . 100m rinnuli – Keiti Kleitz 1.29,04 II , Grete Uudeküll 1.30,56 (4.), Triinu Eilo 1.41,61 (5.), Johhanna M Partsoja 1.42,43 II . 100m selili – Keiti Kleitz 1.18,79 II, Grete Uudeküll 1.23,43 III, Triinu Eilo 1.26,70 (4.), Johhanna Partsoja 1.30,54 II.

25m vabalt – Tony-Brei Vilbiks 16,64 II, Kert-Taniel Kesküll 16,72 III, Kauri Suur 19,02 (8.), Riho Valdok 18,46 (4.), Keili Kleitz 21,53 (7.), Geiri Suur 24,10 (9.), Niina Rogova 24,96 (10.), Merylin Mets 23,38 (8.), Cärolin Rattasepp 25,54 (11.). 50m rinnuli – Tony-Brei Vilbiks 48,40 I, Kert-taniel Kesküll 50,31 II, Riho Valdok 54,63 (4.), kauri Suur 55,54 (5.), Keili Kleitz 1.05,20 (7.), Geiri Suur 1.06,3 (8.), Niina Rogova 1.09,46 (9.), Merylin Mets 1.03,29 (5.), Cärolin Rattasepp 1.03,52 (6.).

-24.oktoobril toimus Veteselli I etapp Kohtla-Järvel:

Tony-Brei Vilbiks 47,39 I, 50m selili 45,98 (8.). Kert-Taniel Kesküll – 50m vabalt 36,98 (5.), 50m rinnuli 50,19 (4.). Riho Valdok- 50m vabalt 42,55 (17.), 50m rinnuli 53,32 (7.). Merylin Mets – 50m vabalt 49,48 (17.), 50m rinnuli 1.03,15 (7.).

Geiri Suur – 50m vabalt 54,59 (5.), 50m rinnuli 1.08,98 (6.).

-31.oktoobril Soomes toimunud võistlustest võitis meilt osa 6 ujujat: Tüdrukud 1996-97.s.a.: Keiti Kleitz 100m selili 1.17,24 II, 200m kompleksi 2.46,54 II Grete Uudeküll – 100m vabalt 1.10,76 (4.), 400m vabalt 5.40,97 III, Johhanna M. Partsoja – 200m liblikat 3.23,15 (5.), 200m kompl. 3.09,71 (9.), Triinu Eilo – 200m rinnuli 3.25,54 (10.), 200m kompl. 3.16,63 (14.). Poisid 1999.s.a ja nooremad: Tony-Brei Vilbiks 50m rinnuli 47,99 I, 50m selili 46,15 II, Kert-Taniel Kesküll 50m vabalt 37,02 I.

-G4S NOORTESARJA I etapp - 7.11.2009 Tartus :

200m vabalt - II Kleitz, Keiti 2:31,91 , 4. Uudeküll, Grete 2:37,44 50m rinnuli - 11. Kleitz, Keili 1:07,60 , 12. Rogova, Niina 1:08,04 100m rinnuli - 4. Partsoja, Johhanna-Magdaleena 1:39,26 50m selili - 10. Kleitz, Keili 54,20, 12. Rogova, Niina 56,53 100m liblikat - 4. Partsoja, Johhanna-Magdaleena 1:32,24 50m vabalt - 4. Kleitz, Keiti 30,82 , 6. Uudeküll, Grete 31,52 4x50m komb. teatevõistluse segavõistkonna koosseisus võistlesid ka Keiti Kleitz ja Grete Uudeküll, saavutati III koht. Johhanna Partsoja võistkond jäi 8. kohale.

Suusatamine.

Soomes Olosel esimese lume võistlusel saavutas Timo Simonlatser raskel sprindi klassikarajal 187 suusataja hulgas 18. (ajasõidus 20.) koha. Eestlaste parim oli Peeter Kummel 3. kohaga. 7. Kein Einaste, 25. Anti Saarepuu. Ühe oma parima sõidu tegi Timo aga 15 km klassikadistantsil, saavutades 19. koha 179 konkurendi seas, Jaak Mae lõpetas 4. kohaga. Hästi sõitis ka Kaili Sirge, kes sprindidistantsil oli 14 (ajasõidus 11). Triin Ojaste oli 6. ja Kaija Udras 11. Distanti lõpetas 112 suusatajat. 10 km klassikadistantsil oli Kaili 40. Kaija Udras oli 19. Mõlemad meie suusatajad kindlustasid omale koha MK etappidele Beitostolenis ja Kuusamos. Erko Jullineni kohad olid 15 km vabadistantsil 104. ja kl 103.

MK sarja esimese etapi 5 km vabasõit Timol nagu ka teistel eesti suusatajatel ebaõnnestus, tuli 93. koht, kaotust võitjale kogunes 3.43.

Põhja Soomes Ounasvaaras toimunud kahevõistlejate esimese lume võistlusel saavutas Kaarel Nurmsalu 25. koha. Aldo Leetoja oli eestlaste parimana 16. 33. oli Karl – August Tiirmaa, 36. Karl Piho, 43. Tanel Levkoi. Võistluse lõpetas 50 meest.

Kergejõustik.

Esmakordselt tegid Tamsalu LOS TOROSE tänased korvpallurid, enised suusatajad Risto Rammul ja Rainer Tops kaasa Amsterdami maratonil ning läbisid distantsi ajaga 3:35,38, mis andis 8000 osaleja hulgas koha kolmanda tuhande alguses. Ajad mahuvad maakonna kõigi aegade edetabelis 35. ja 36. reale.

Korvpall.

Vabariigi II liiga MV alagrupiturniiri 2. ringis võitis Tamsalu LOS TOROS/Agrovarustus/Puukeskus RAE KOSS FM- i 97:60, Parksepa SK/Võru 77:75 ja Ambla SK 92:82 ning saavutas täisedu ehk 6 võiduga esikoha. Finaalturniiri avaringis võideti Nõmme RIM 106:68 ning jätkatakse 3 võiduga liidrikohal. Mängida jääb veel 15 mängu, neist pooled kodusalis.

Maakonna KV võideti II ringis Rakvere RLV Massive meeskonda 88:48 ja 102:83 ning veerandfinaalis Hulja meeskonda 62:41 ja 81:60. Poofinaalis tuleb vastases RSK Sportkunda /Hulja meeskond, keda MV avaringis võideti 79:73. Tegemist on tugeva vastasega kellele eelmise aasta MV pronksimängus ühe punktiga kaotati. Poolfinaalid peavad olema mängitud 6. detsembriks. Tulge kindlasti meie mehi toetama, jälgige reklaami !

Maakonna MV meistriliigas võideti Rakvere RAHA 24.ee/HM Consulti 64:52, Rakvere „VIKE“ 88:66, RSK SPORTKUNDA/Hulja 79:73 ja ETR – Builder- Hulja- KÜG 81:60. Kaotuseta on peale Tamsalu veel Simuna Ivax, kellega kohtutakse järgmises voorus. ML põhiturniiril jääb mängida veel 14 mängu

Vabariigi karikasarjas algas hooaeg kaotusega Swedbangale, edaspidi aga on võidetud 19 mängu järjest. Raskem aeg on ees, lisaks on tänava ka valdade talimängud ning üks alagrupp on ka Tamsalus. Ees ootab veel ¾ mängudest. Jälgige reklaami !

Rein Tops

Timo Simonlatser MK etapi stardis(pilt teleriekraanilt)

Treeninguajad Tamsalu spordikompleksis

ESMASPÄEV

- 14.00 - 15.00 TENNIS (Algõpetus)
- 15.00 - 16.30 SAALIHOKI (Tamsalu EBE, lapsed)
- 16.00 - 17.45 UJUMINE
- 16.30 - 18.00 VÕRKPALL (7-9kl. T+P)
- 16.45 - 18.45 SUUSATAMINE
- 18.00 - 20.00 SAALIHOKI (Tamsalu EBE naised)
- 19.00 - 20.15 IVIAEROOBICA algus 7 sept.
- 20.00 - 21.30 KORVPALL (Los- Toros)
- 20.00 - 21.00 TÄISKASVANUTE UJUMISE ALGÕPETUS

TEISIPÄEV

- 14.00 - 15.00 TENNIS (2-3kl. T)
- 15.00 - 16.30 VÕRKPALL (3-5kl. T+P)
- 16.00 - 17.45 UJUMINE
- 16.30 - 18.00 SAALIHOKI (Tamsalu EBE, lapsed)
- 16.45 - 18.45 SUUSATAMINE
- 17.00 - 18.30 JALGPALL (Staadionil)
- 18.00 - 20.00 SAALIHOKI (Tamsalu Bullit mehed harrastajad)
- 18.00 - 19.00 VESIVÕIMLEMINE
- 19.00 - 20.15 MARGEEROOBICA
- 20.00 - 21.30 VÕRKPALL (M+MV)

KOLMAPÄEV

- 14.00 - 15.00 TENNIS (4.-5.kl. T)
- 15.00 - 16.30 SAALIHOKI (Tamsalu EBE, lapsed)
- 16.00 - 17.45 UJUMINE
- 16.30 - 18.00 VÕRKPALL (7 - 9kl. T+P)
- 16.45 - 18.45 SUUSATAMINE
- 18.00 - 20.00 SAALIHOKI (Tamsalu EBE naised)
- 20.00 - 21.30 KORVPALL (Los- Toros)

Lugupeetud maaomanikud, ...

kelle kinnistud asuvad Väike-Maarja ja Tamsalu valla territooriumitel ning kus peavad jahti Kiltsi, Väike-Maarja ning Tamsalu jahimehed,

.... olete lahkesti oodatud maaomanike ja jahimeeste ühisjahile, mis toimub

12. detsembril 2009 Kiltsi Jahiseltsi maadel. **Kokku saame sellel päeval Väike-Maarja vallas** Raigus hiljemalt kell 9:30

Maomanikele pakutakse võimalust osaleda seajahis ajajatena või kütiliinil viibimist. Mõnusama elamuse saamiseks soovitame riietuda metsas liikumiseks sobilikku. Jahimehed omalt poolt jagavad Teile teadmisi looduses liikumisest, jahitraditsioonidest, peetakse meeles jahijumalanna Dianat ja jahipäeval osalenuid. Kehakinnituseks ulukilihasupp meie poolt.

Püüame üheskoos leida sobivaid lahendusi maaomanikele ja jahimeestele, arendame paremaid suhteid, info liikumist ning püüame igati teineteisele toeks ning abiks olla.

Eesti Jahindusest räägivad ning vastavad küsimustele hr. Andres Lillemäe Eesti Jahimeeste Seltsist ja hr. Raivo Sass Virumaa Keskkonnaametist.

Osavõtust palume teatada ja mahukamat ettevalmistust vastamiseks eeldavad küsimused palume saata või teada anda hiljemalt 04.12.09 aadressil: uklubi@rjk.ee

või telefonil: 5221591, 5165612, 53484710

Lugupidamisega:
Kiltsi Jahiselts
Tamsalu Jahiselts
Jahindusühistu Gun&Shot (Väike-Maarjast)

Algus lk.4

10. Nimetati Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule Tamsalu valla esindajateks volikogu esimees Andrus Freienthal ja vallavanem Toomas Uudeberg ning asendajateks volikogu aseesimees Rein Lall ja abivallavanem Riho Tell.

11. Otsustati delegeerida Vabariigi Valitsuse 08. novembri 1996. a. määrusega nr 276 "Riigimaale hoonestusõiguse seadmise korra kinnitamine" ja Vabariigi Valitsuse 30. juuni 1998. a. määrusega nr 144 "Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramise korra kinnitamine" kohaliku omavalitsuse pädevusse antud toimingute teostamine Tamsalu Vallavalitsusele.

12. Otsustati lükata edasi detsembrikuu istungile Tamsalu valla 2009 a. maamaksumäära kinnitamine.

13. Tunnistati kehtetuks Tamsalu Vallavolikogu 13. detsembri 2001. a. otsus nr. 28 "Vaba põllumajandus- ja metsamaa erastajate nimekirja kinnitamine" maatükile katastrikaart 64614 – 2M pindalaga 8,0 ha erastajaks kinnitamise osas ja Tamsalu Vallavolikogu 28.02.2002. a. otsuse nr 7 "Vaba põllumajandus- ja metsamaa erastajate nimekirja kinnitamine" lisas nr 1 vaba põllumajandusmaa maatükkidele katastrikaardil 64512 – IIP pindalaga 10,6 ha ja katastrikaardil 64512 – 4P pindalaga 8,2 ha erastajaks kinnitamise osas.

13. Määrati Tamsalu vallas Võhmetu külas asuva laut-kuiivati teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 0,2 ha, Sääse alevikus Sääse ringtee 2 asuva tibude puuritsehhi teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 1,3 ha, Assamalla külas Munakivi tn 1 asuva veski teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 0,2 ha ja samas otsustati taotleda eelnevalt nimetatud maade andmist munitsipaalomandisse.

14. Otsustati taotleda Tamsalu vallas, Naistevälja külas Verner Puurand'ile rajatava mälestusmärgi aluse maa ja mälestusmärgi juurde teenindamiseks vajaliku maa suurusega 0,2 ha. andmist munitsipaalomandisse.

15. Kuulati A. Freienthali infot järgmistel teemadel:
- majanduslike huvide deklaratsioonide esitamisest
- volikogu liikmetele koolitusvõimaluste uurimisest
- ettepanek vallavalitsusele koostada valla hetkeseisu kajastav materjal, et anda ülevaade volikogu liikmetele.
Kuulati T. Uudebergi infot järgmistel teemadel:
- PAIK meetmed
- Konkurs "Aasta tegu" ootab kandidaate.

Ursula Saar
Vallasekretäri abi

Volikogu valimiskomisjoni liikmed Martin Uudeküll, Tiit Vettik ja esimees Marmelt Riibe tööhoos.

18.11.2009 volikogu istung

1. Kinnitati vallavolikogu alatised komisjonid alljärgnevas koosseisus:

Eelarve- ja arengukomisjon: esimees Andrus Freienthal, aseesimees Rein Lall, liikmed Vardo Arusaar, Toivo Hallik, Kaarel Nurmsalu, Toomas Uudeberg.

Majandus- ja keskkonnamisjon: esimees Valdo Simonlatser, aseesimees Ardo Uudmäe, liikmed Andrus Freienthal, Hille Ainsar, Toivo Hallik, Neeme Malva.

Sotsiaalkomisjon: esimees Helle Pärna, aseesimees Maarika Budrikas, liikmed Evelyn Himma, Ene Kiisla, Ülle Kristman, Sirje Major.

Hariduskomisjon: esimees Vardo Arusaar, aseesimees Maire Tamm, liikmed Lia Klaas, Siret Villmann, Peedu Vipper, Ardo Uudmäe.

2. Nimetati Eesti Linnade Liidu üldkoosolekule Tamsalu valla esindajateks volikogu esimees Andrus Freienthal ja vallavanem Toomas Uudeberg, esindajate asendajateks volikogu aseesimees Rein Lall ja abivallavanem Riho Tell ja Eesti Linnade Liidu volikogusse Tamsalu valla esindajaks vallavanem Toomas Uudeberg ja asendajaks abivallavanem Riho Tell.

3. Info:

*Kuulati M. Uudeküll, K. Uudeküll infot Kodanikualgatuse komisjoni teemal.

*Kuulati A. Freienthali infot Tamsalu valla teeholdushanke korraldamisest, korrupsioonivastase seaduse täitmisest.

*Volikogu liikmete-vallavalitsuse tutvustamine

*Kuulati T. Uudebergi infot Tamsalu valla hetkeseisust, 29. detsembril kuuseküünalde süütamine Tamsalu kuusepuul, Porkuni poe olukorrast.

Ursula Saar
Vallasekretäri abi

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Tamsalu kultuurimaja juures peatub pangabuss üle nädala kolmapäeviti kell 10.45–11.45 (25. november, 9. ja 23. detsember)

Bussis saate:

- nõu pangateenuste kohta
- tellida ja kätte pangakaardi
- makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta
- teha arvuti abil makseid
- sõlmida hoiuseid ja erinevaid lepinguid

Pangabussi sõiduplaan internetis: www.swedbank.ee
Küsige liisa 6 310 310

**Detsembrikuu sünnipäevad
Tamsalu vallas**

Johannes Lillak	95
Enni Kelder	94
Anastasia Kuhi	94
Maria Solokov	93
Selma-Armilde Toomla	88
Aleksander Nikkarev	86
Jelena Vereskova	85
Helena Martikainen	85
Jekaterina Kulikova	84
Maria-Rosalie Naska	84
Elfrida Lillak	83
Selma Leer	82
Ekaterina Kuptsova	82
Julia Saar	82
Maria Lukka	81
Ekaterina Elmik	81
Kaisa Vaher	81
Uno Pajo	81
Otto Müürel	80
Kaljula Vällmann	80
Vaike Taal	80
Pärja Kruusmann	80
Haili Öun	80
Eedla Teder	80
Anna Langinen	80
Rein Kangust	75
Tõnis Ruben	75
Helgi Mäetamm	75
Lilli Peegel	75
Berta Vaikmaa	75
Ahto Pall	70
Meeli Kuntur	70
Aivi Ranne	70
Irina Sergejeva	70
Rein Kärner	65
Anne-Liü Normann	65
Maie Sribnaja	65
Aime Põhjala-Palmits	60

Õnne emale ja isale

EMILY CURPHEY 15.10.2009

ANETERIIN TELL 19.10.2009

MYLES TOMAS
NIBLETT 24.10.2009

GUNDEL MIKIVER
06.04.1929-25.10.2009

LAINA MENDUNEN
22.11.1923-08.11.2009

LENNART STAHL
26.01.1941-14.11.2009

EEVI SINIK
18.11.1941-17.11.2009

ALLA SAVELJEVA
15.03.1967-17.11.2009

Viru Matusebüroo

- + 24h sumnutransport
- + matuste korraldamine
- + kirstud, urnid, plaadid
- + matusetarbed
- + kõik matustega seonduv

1. Mal pst 12 + Tapa 45106 + tel: 5334 0134
e-post: info@matuseteenused.ee + www.matuseteenused.ee

**Ahjude, pliitide,
kaminat ehitus ja
remont. Sisetööd.**

Tel. 5354 0168 Veiko

**Arvutite Remont
ja Hooldus**

Lauaarvutite, sülearvutite tarkvara
ja riistvara hooldus.
Annan nõu, millist arvutit endale
valida ja aitan leida saadaolevatest
parimat lahendust.
Hinnad kokkuleppel ja soovikorral
arvega.

Kaarel Adler
53417730

Massaazh Tamsalu
Spordihoone massaazhi-
salongis Tehnika tn. 2a.

Eelregistreerimine
tel. 53413926 Kaidi
(Telefonile mittevastamise korral
helistan Teile tagasi).

**Jõulu – ja
uusaastasooivid
Tamsalu Ajalehe
detsembri-numbris
tasuta. Saada
materjal lehele 10.
detsembriks.**